

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.4.5.2023

Pani
Ewa Petrykiewicz
Prezes Zarządu
Fundacja „Dla Polonii”
ul. Bobrowiecka 9
00-728 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/006 Realizacja zadań publicznych w zakresie wspierania Polonii i Polaków za granicą

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja „Dla Polonii” (dalej: Fundacja) ul. Bobrowiecka 9, 00-728 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Petrykiewicz, Prezes Zarządu Fundacji „Dla Polonii” (dalej: Prezes Zarządu) od 8 maja 2012 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja projektu <i>Witajcie w domu – pobyt i edukacja kulturalna młodzieży polskiego pochodzenia ze wschodu uczącej się w LON¹ Kolegium św. Stanisława Kostki w Warszawie.</i>
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2020 r. do czasu zakończenia czynności kontrolnych w jednostce, tj. 23 listopada 2023 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	Grzegorz Grygoruk, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/80/2023 z 4 września 2023 r.

(akta kontroli str.1)

¹ Liceum Ogólnokształcące Niepubliczne.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Fundacji związane z realizacją zadania publicznego *Witajcie w domu – pobyt i edukacja kulturalna młodzieży polskiego pochodzenia ze wschodu uczącej się w LON Kolegium św. Stanisława Kostki w Warszawie*.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Zadanie zrealizowano zgodnie z umową zawartą z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów (dalej: KPRM). Otrzymana z KPRM dotacja na realizację zadania publicznego w ramach pomocy Polonii i Polakom za Granicą 2022 r., została wykorzystana w pełnej wysokości, zgodnie z przeznaczeniem oraz w terminie wskazanym w umowie. Fundacja prowadziła ewidencję księgową, która umożliwiła identyfikację wydatków ponoszonych w ramach ww. zadania. Wydatki poniesiono zgodnie z zakresem rzeczowym i na cele określone w umowie. Wszystkie zbadane dokumenty księgowe, poza jednym, posiadały opis zgodny z postanowieniami umowy z KPRM oraz zostały prawidłowo ujęte w ewidencji księgowej. Sprawozdanie końcowe z realizacji zadania zostało sporządzone na podstawie dokumentów źródłowych i ewidencji księgowej oraz terminowo złożone do KPRM.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

1. Rozliczeniu przez Fundację wkładu osobowego bez oświadczeń osób wykonujących usługi na jej rzecz, co było niezgodne z § 7 ust. 11 pkt 5 umowy z KPRM nr 492/DWPP/22 z dnia 21 kwietnia 2022 r. (dalej: umowa z KPRM).
2. Umieszczeniu nieprawidłowego opisu na jednym ze 100 zbadanych dowodów księgowych, co było niezgodne z § 7 ust. 2 umowy z KPRM

Zgodnie z przyjętymi przez NIK kryteriami oceny, stwierdzone nieprawidłowości nie spowodowały obniżenia oceny.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Realizacja zadania publicznego *Witajcie w domu – pobyt i edukacja kulturalna młodzieży polskiego pochodzenia ze wschodu uczącej się w LON Kolegium św. Stanisława Kostki w Warszawie*

Opis stanu faktycznego

1. Zadanie publiczne realizowane było przez Fundację⁴ w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. z wykorzystaniem środków z dotacji pozyskanej na podstawie umowy z KPRM zawartej w wyniku rozstrzygnięcia konkursu *Polonia i Polacy za Granicą 2022*⁵. Realizacja zadania była zgodna z działalnością statutową Fundacji polegającą m.in. na prowadzeniu oraz wspieraniu działalności oświatowej, wychowawczej i opiekuńczej zwłaszcza na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin polskiego pochodzenia żyjących poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i repatriantów⁶.

Całkowity koszt ww. zadania określono w umowie z KPRM na 989,2 tys. zł, z tego: dotacja w kwocie 620,0 tys. zł (tj. 62,68%), inne środki finansowe 349,8 tys. zł (tj. 35,36%), wkład osobowy 13,8 tys. zł (tj. 1,39%) oraz wkład rzeczowy 5,6 tys. zł (tj. 0,57%).

W ofercie⁷, stanowiącej załącznik do umowy z KPRM, Fundacja wskazała 10 bezpośrednich efektów, w tym m.in.:

- a) wzmocnienie więzi z Polską dzięki lepszemu poznaniu ojczystego języka, historii i kultury (m.in. konkurs historyczny, uroczystości patriotyczne, festiwal pieśni patriotycznych, poznawanie zabytków kultury w Polsce oraz poprzez uczestniczenie w zajęciach lekcyjnych prowadzonych w polskim systemie oświaty);
- b) zapewnienie młodzieży dobrych warunków bytowych niezbędnych do nauki oraz wyrównanie różnic edukacyjnych (uczniowie pochodzą z różnych systemów edukacyjnych na wschodzie⁸), a w konsekwencji dobre przygotowanie do zdania polskiej matury i podjęcia studiów na polskich uczelniach wyższych;
- c) uformowanie w młodzieży postaw patriotycznych i etosu Polaka, który nie jest roszczeniowy wobec państwa polskiego, ale nastawiony na wykorzystanie danej szansy na rozwój poprzez edukację oraz wdzięczny za otrzymaną szansę (takie są założenia wychowawcze Liceum Polonijnego).

W ofercie Fundacja określiła dziewięć zakładanych rezultatów zadania publicznego, które polegały m.in. na: zapewnieniu edukacji, zakwaterowaniu w internacie i wyżywieniu dla 136 uczniów liceum pochodzących z siedmiu krajów ze wschodu⁹ oraz doposażeniu szkoły w niezbędne pomoce edukacyjne.

⁴ Fundacja została ustanowiona 8 maja 2012 r. na czas nieoznaczony. Posiada osobowość prawną i działa na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2023 r. poz. 166) oraz statutu. Nadzór nad Fundacją sprawuje minister właściwy do spraw edukacji. Fundacja posiada status organizacji pożytku publicznego.

⁵ Konkurs został ogłoszony przez KPRM 5 listopada 2021 r.

⁶ § 8 ust. 1 pkt 1 załącznika do uchwały nr 4/2015 Zgromadzenia Fundatorów Fundacji „Dla Polonii” z dnia 09 czerwca 2015 r. w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego statutu fundacji.

⁷ Pierwsza wersja oferty została złożona przez Fundację w dniu 9 listopada 2021 r. na kwotę 807,5 tys. zł. W dniu 28 marca 2022 r. Fundacja otrzymała od KPRM maila z prośbą o dostosowanie kosztorysu oferty do kwoty dofinansowania w wysokości 620,0 tys. zł. 29 marca 2022 r., Fundacja złożyła zaktualizowaną wersję oferty.

⁸ Białoruś, Ukraina i pozostałe kraje byłego ZSRR.

⁹ Azerbejdżanu, Białorusi, Kazachstanu, Mołdawii, Rosji, Ukrainy i Uzbekistanu.

Kontrola wykazała, że zakładane efekty zostały zrealizowane w terminie. Fundacja zapewniła edukację, zakwaterowanie w internacie oraz wyżywienie zakładanej ilości uczniów. W ramach realizowanego zadania Fundacja zakupiła drukarkę, trzy dyski twarde do komputerów oraz książki i podręczniki szkolne.

(akta kontroli str. 2-53, 100-280, 302-716, 811-817, 826-836, 842-981)

2. Zgodnie z art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁰ oraz § 7 ust. 1 umowy z KPRM, Fundacja prowadziła wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową oraz ewidencję księgową dla ww. zadania¹¹. W Fundacji obowiązywała polityka rachunkowości, przyjęta uchwałą zarządu nr 7/2015 w sprawie polityki rachunkowości Fundacji „Dla Polonii” z dnia 25 maja 2015 r. Dla środków pochodzących z dotacji przeznaczonych na realizację ww. zadania publicznego, Fundacja posiadała wyodrębniony nieoprocentowany rachunek bankowy, co było zgodne z § 3 ust. 3 umowy z KPRM.

(akta kontroli str. 54-99, 832-836)

3. Całkowity koszt realizacji badanego zadania publicznego wyniósł 1 113,0 tys. zł, z tego kwota dotacji 620,0 tys. zł (tj. 55,71% wartości zadania i 100% kwoty z dotacji), inne środki finansowe 476,0 tys. zł (tj. 42,77% wartości zadania), wkład osobowy 13,3 tys. zł (tj. 1,19%) oraz wkład rzeczowy 3,7 tys. zł (tj. 0,33%). Zgodnie z § 3 ust. 6 i 7 umowy z KPRM, procentowy udział innych środków finansowych oraz wkładu osobowego i wkładu rzeczowego w stosunku do dotacji nie mógł wynosić mniej niż 59,54%. Ostatecznie udział ten zwiększył się o 19,97 punktów procentowych i wyniósł 79,51%.

(akta kontroli str. 465-466, 650-690)

Kontrola wykazała, że przesunięcia wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztów określonymi w kalkulacji przewidywanych kosztów w umowie, a faktycznie poniesionymi wydatkami, były dokonane zgodnie z warunkami określonymi w § 6 umowy z KPRM, tj. nie przekraczały 20% w ramach kosztów merytorycznych. Nie dokonywano przesunięć w ramach kosztów administracyjnych. Nie został też przekroczony ustalony procentowo próg wydatków na koszty administracyjne. Wkład rzeczowy został rozliczony zgodnie z postanowieniami umowy z KPRM. Ustalono, że wkład osobowy nie został rozliczony przez Fundację na podstawie oświadczeń osób wykonujących usługi na jej rzecz, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 302-317, 465-466, 650-690, 832-836)

Kontrola 100 z 266 dowodów księgowych¹² o łącznej wartości 525,1 tys. zł, tj. 84,69% wydatkowanych środków dotacji, wykazała że:

- wydatki z dotacji były ponoszone w okresie realizacji zadania publicznego oraz spełniały wymogi kwalifikowalności;
- nie stwierdzono przypadków podwójnego finansowania tych samych wydatków ze środków z dotacji i z innych źródeł;
- na 99 dowodach księgowych, zgodnie z umową dotacji, zawarte były informacje, iż wydatki były poniesione ze środków dotacji z KPRM w zakresie wsparcia Polonii i Polaków za granicą, a w jednym przypadku opis został

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.

¹¹ Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy o rachunkowości, Fundacja powierzyła prowadzenie ksiąg rachunkowych biuru rachunkowemu, na warunkach określonych w stosownej umowie

¹² Doboru próby dokonano według osądu kontrolera, spośród wydatków opłaconych środkami z dotacji.

sporządzony w sposób nieprawidłowy, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

- zostały one prawidłowo zaewidencjonowane w ewidencji księgowej, co pozwalało na identyfikację poszczególnych operacji księgowych.

(akta kontroli str. 100-103, 302-317, 682-687, 718-810, 818-825)

4. Fundacja sporządziła i złożyła do KPRM sprawozdanie z wykonania zadania publicznego 29 stycznia 2023 r., tj. w terminie określonym w § 10 ust. 3 ww. umowy. KPRM zwróciła się do Fundacji o uzupełnienie sprawozdania o wypełnione przez uczniów ankiety; listę uczniów, którzy pozostali w Polsce i kontynuują naukę w szkole lub rozpoczęli studia; nagranie wideo z występów oraz listę uczestników klubu medialnego. Poprawione sprawozdanie wraz z ww. dokumentami złożono 20 lutego 2023 r. Zostało ono zaakceptowane przez KPRM 22 lutego 2023 r. Kontrola wykazała, że wydatki wykazane w tym sprawozdaniu były zgodne z wyodrębnioną ewidencją księgową prowadzoną dla zadania publicznego.

(akta kontroli str. 281-301, 430-464, 650-711)

5. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie stwierdzono przypadków zbywania rzeczy zakupionych ze środków pochodzących z dotacji. Spełnione zostały obowiązki informacyjne oraz promocyjne przy realizacji zadania publicznego. Na zakupionych z dotacji przedmiotach umieszczono naklejki informujące o ich finansowaniu ze środków z dotacji. Ponadto zamieszczone na stronie internetowej Fundacji wiadomości dotyczące przedmiotowego zadania publicznego również posiadały informację o finansowaniu z dotacji.

(akta kontroli str. 482-483, 584-649, 811-817, 826-841, 912-981)

6. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych, realizacja zadania publicznego nie była przedmiotem kontroli przez podmiot udzielający dotacji, tj. KPRM.

(akta kontroli str. 2-5, 832-836)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wkład osobowy nie został rozliczony przez Fundację na podstawie oświadczeń osób wykonujących usługi na jej rzecz, co było niezgodne z § 7 ust. 11 pkt 5 umowy z KPRM. Zgodnie z ww. postanowieniem umowy do oświadczeń tych powinna być załączona aktualna wycena świadczonych usług potwierdzonych przez Zleceniobiorcę.

Do sprawozdania Fundacja dołączyła własne oświadczenie o rozliczeniu wkładu osobowego w ramach zadania publicznego.

Prezes Zarządu wyjaśniła, że oświadczenia osób wykonujących usługi na rzecz Fundacji, które zostały rozliczone jako wkład osobowy, nie zostały przez te osoby sporządzone. Oświadczenie Fundacji zostało złożone na podstawie wyceny pracy faktycznie wykonanej przez usługodawcę przy zastosowaniu stawek wynagrodzeń powszechnie znanych dla specjalistów z danej branży.

W związku z faktem, że zadanie publiczne zostało zrealizowane i rozliczone, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 466, 832-836)

2. Jeden na 100 zbadanych dowodów księgowych posiadał opis niezgodny z § 7 ust. 2 umowy z KPRM.

Na podstawie § 7 ust. 2 umowy z KPRM, dowody księgowe dokumentujące poniesienie kosztów w ramach zadania publicznego (w tym z dotacji (...)) powinny być opatrzone pieczęcią Zleceniobiorcy oraz posiadać sporządzony w sposób trwały opis zawierający nr umowy, tytuł zadania publicznego oraz informacje, z jakich środków wydatkowana kwota została pokryta oraz jakie było przeznaczenie zakupionych towarów, usług lub innego rodzaju opłaconej należności (...).

Ustalono, że faktura nr A04254/2022 z 3 marca 2022 r. na kwotę 6124,50 zł została zapłacona ze środków przeznaczonych na realizację kontrolowanego zadania publicznego (i ujęta na koncie księgowym właściwym dla tego zadania). Natomiast faktura ta została opatrzona opisem: *umowa 14/2022 z 12.05.2022 r. oraz sfinansowano ze środków pochodzących z darowizny [...] w kwocie 6124,50 zł.*

Prezes Zarządu wyjaśniła, że wydatek został poniesiony z konta dotacji, a dokument powinien zawierać opis jako pokryty z dotacji. W wyniku pomyłki faktura została błędnie opisana. Opis faktury miał zostać poprawiony po odzyskaniu dokumentacji z biura księgowego, jednak zapomniano to zrobić.

(akta kontroli str. 302-317, 718-733, 762-769, 818-825)

IV. Wnioski

Wnioski W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnioskuje o umieszczanie na dowodach księgowych prawidłowych opisów zgodnie z postanowieniem umowy dotacji.

¹³ Nazwa innej fundacji.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, listopada 2023 r.

Kontroler
Grzegorz Grygoruk
Starszy inspektor k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej
Dyrektor
Bogdan Skwarka

.....
podpis

.....
podpis